

PhDr. Simona Binková, CSc.
Středisko ibero-amerických studií FFUK

Posudek oponenta diplomové práce

Martin Černý, *Válečnictví Tarahumarů v koloniálních pramenech, 1608-1777*, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Středisko ibero-amerických studií, Praha 2015, ved. práce doc. Markéta Křížová, Ph.D., 88 str.

Diplomová práce Martina Černého je celkem vzácně orientována na koloniálnímu období Latinské Ameriky, konkrétně k místokrálovství Nové Španělsko (zhruba dnešní Mexiko, tehdy ovšem ještě i s územími ztracenými v 19. stol. ve prospěch USA). Ještě konkrétněji se zaměřil na severozápadní oblast tohoto území, jež bylo osídleno řadou kmenů hovořících převážně uto-aztéckými jazyky. Hlavní předmět jeho zájmu představuje tarahumarské etnikum. Diplomant dokázal využít v maximální možné míře příležitostí a okolností, jež se mu nabídkly nebo o které cíleně usiloval (předchozí studium etnologie, studijní pobyt v Mexiku a evidentně i osobní zaujetí).

Jeho diplomová práce je ukázkou úspěšné a nápadité práce s prameny (již editovanými a mnohokrát citovanými), jež ale – jak vidno - je možné interpretovat z nového úhlu pohledu. Využívá relací 17. a 18. stol., převážně z pera církevních autorů (jezuitského, ale i františkánského řádu), ale pracuje i s dokumenty koloniální administrativy (civilní i vojenské) a příležitostně je konfrontuje s etnografickými výzkumy 19. a 20. století. Z celé širší možných témat se zaměřil na otázku válečnictví Tarahumarů.

Kromě využití rozsáhlé pramenné základny práce odkazuje i na některé teoretické či terminologické problémy (kap. 1.2). V kap. 2 autor charakterizuje jednotlivé prameny a uvádí i jejich edice, nicméně v následných odkazech je často obtížné uvedené zdroje dohledat, neboť v poznámkách neodkazuje k editorovi jako v biblio, ale třeba jen k názvu edice (např. 2.11, str. 20), nebo na instituci (str. 48). Vedle toho se dopouští drobných terminologických diskrepancí: edice textů L. Rodrígueza Gonzáleze, dvojice autorů Naylor – Sheridan, či Hacketta bych neoznačila jako sborníky – str. 13, 19; u Stefflova *Slovníku* zmiňuje rok vydání 1791, ale ve skutečnosti jde o rukopisné podklady z MZA Brno, první známá edice je až Murrova německá z roku 1809 – s kterým textem tedy diplomant vlastně pracoval? V přehledu pramenů pro jistotu uveden není a je-li v práci citován z druhé ruky, mělo to být uvedeno. (Podobně Tamarón 1937, str. 49, skupina koloniálních autorů v kap. o demografii, str. 48, Hrdlička - tamtéž). K historii

Slovníku a jeho tradované údajné publikaci roku 1791 srov. Binková, „El vocabulario tarahumar de Mateo Steffel... (IAP XXVI/1992: 263-272), nebo i citovaná disertace, str. 57-58.

K „výtce“, že Neumannova *Historia...* není příliš „etnologická“ (str. 17) bych doporučila sáhnout po Neumannově korespondenci.

Časopisecká studie Gonzáleze Rodrígueze a španělský text Van Hammeho jsou pro zájemce dostupné i on-line (<http://www.ejournal.unam.mx/ehn/ehn03/EHN00305.pdf>), stejně jako Serrureho biografie a edice rukopisu (*Het leven van Pater Petrus Thomas van Hamme, missionaris in Mexico en in China 1651-1727*), byla ovšem ve vlámštině nikoliv ve španělštině! (str. 18). Srov. http://digital.onb.ac.at/OnbViewer/viewer.faces?doc=ABO_%2BZ158104400).

Jazyková úroveň je vcelku téměř nadstandardní, nicméně velký „boj“ při užívání velkých a malých písmen (jména měst, etnik, k tomu se vážících adjektiv, kulturních areálů; extrémem je psaní *bůh* x *Đábel* – obojí str. 71); *reglamento* bude spíše *nařízení*, *vynos*, než regulace (49); vysvětlivka o námořních milích v daném kontextu zní nedůvěryhodně (58). To, že Tarahumarové nebrali válečné zajatce (70-71), bych přičítala spíše ekonom. důvodům: nenalézali pro ně uplatnění jako pracovní sílu, nebyl důvod zatěžovat vlastní ekonomiku krmením zajatců.

Přivítala bych geografické vymezení teritoria označovaného jako Tarahumara už v úvodu práce, ne až v odd. 3.2 Tarahumarská kultura, dále mapky tohoto území (jediná na str. 31 není z nejpřehlednějších). U stanovování hranice osídlení určitým etnikem v koloniální době je třeba brát v úvahu mj. i rozsah a postup kristianizace a dobové znalosti (je běžné uvažovat o tzv. pohyblivé hranici). Větší obezřetnost si vyžaduje nakládání s názvem geograficko-administrativní jednotky Nueva Vizcaya (překládáno chybně jako Nové Baskicko, jindy správně jako Nové Biskajsko a jindy ponecháno ve šp. podobě – *passim*). Obecně doporučuji kritičtější přístup k přejímání informací od jiných autorů – a vše pokud možno ověřovat. Zatímco při samotné interpretaci pramenů si Černý snaží udržet samostatnost a odstup od pramenů (a myslím, že zdařile), při přebírání údajů ze sekundární literatury a ve způsobu jejich citace spatřuji ještě rezervy. Někde by také mělo být uvedeno, že citáty z angl. a šp. literatury jsou dílem autora.

Jinak je práce přínosná, diplomant prokázal schopnost pracovat s prameny a s cizojazyčnou literaturou, vytyčit si zajímavý cíl a formulovat vlastní závěry. Splňuje podmínky kladené na tento typ kvalifikačních prací a doporučuji ji k obhajobě s návrhem mezi výborně a velmi dobře.